

Mirosław SKIBSKI¹
Beata BARSZCZOWSKA²

Sektor górnictwa węgla kamiennego po 8 miesiącach 2023 roku

Wprowadzenie

W marcu 2003 r. Agencja Rozwoju Przemysłu SA utworzyła katowicki Oddział, do zadań którego należało monitorowanie przebiegu procesów restrukturyzacyjnych sektora górnictwa węgla kamiennego. Wraz z kolejnymi programami restrukturyzacji sektora oraz zmieniającymi się przepisami regulującymi funkcjonowanie górnictwa węgla kamiennego katalog zadań Oddziału rozszerzał się. Równoległe z monitoringiem prowadzone są badania statystyczne sektora, których wynik jest udostępniany na stronie www.polskirynekwegla.pl. Agencja przygotowuje także raporty, analizy i opinie dla potrzeb Ministerstwa Aktywów Państwowych dotyczące zarówno całego sektora, jak i kluczowych jego podmiotów. Informacje te wykorzystywane są przez organy administracji rządowej do podejmowania decyzji w szczególności w sferze polityki energetycznej Polski. W materiale, na podstawie danych gromadzonych przez ARP SA, zaprezentowano wybrane wielkości charakteryzujące sektor górnictwa węgla kamiennego w latach 2011–2022 oraz za 8 miesięcy 2023 roku. Dane na poziomie zagregowanym obejmują spółki wydobywcze zarówno państwowe, jak i prywatne. 31 sierpnia 2023 r. były nimi: Polska Grupa Górnicza SA, Jastrzębska Spółka Węglowa SA, Lubelski Węgiel Bogdanka SA, Tauron Wydobycie SA, Węgłokoks Kraj SA, PG Silesia Sp. z o.o. oraz ZG EKO-PLUS Sp. z o.o.

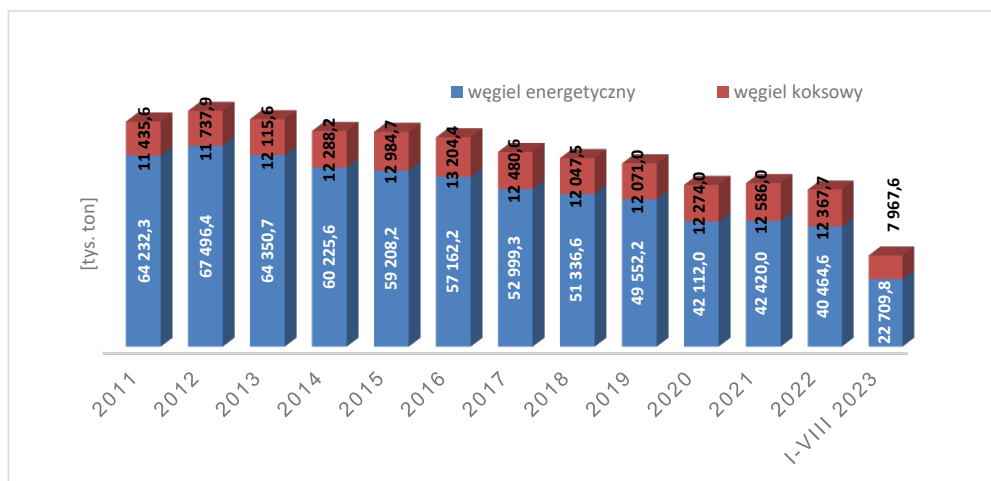
---

¹ Agencja Rozwoju Przemysłu SA w Warszawie Oddział w Katowicach;
ORCID iD: 0009-0000-9286-5797; e-mail: miroslaw.skibski@katowice.arp.pl

² Agencja Rozwoju Przemysłu SA w Warszawie Oddział w Katowicach, Akademia Górnośląska im. W. Korfantego w Katowicach;
ORCID iD: 0000-0001-6697-8683; e-mail: beata.barszczowska@katowice.arp.pl

1. Sektor w latach 2011–2022 i po 8 miesiącach 2023 roku

Według stanu na koniec 2011 r. działalność wydobywczą poprowadziło 9 podmiotów, których łączne wydobycie wyniosło 75 668 tys. ton, z czego 85% stanowił węgiel energetyczny. W latach 2011–2022 wydobycie zredukowano o 30,2%, do poziomu 52 832 tys. ton. W badanym okresie obserwuje się nie tylko spadek wielkości wydobycia, ale również spadek udziału w strukturze wydobycia węgla energetycznego (rys. 1).

Rys. 1. Wydobycie węgla kamiennego

Źródło: ARP SA O/Katowice

Fig. 1. Hard coal mining

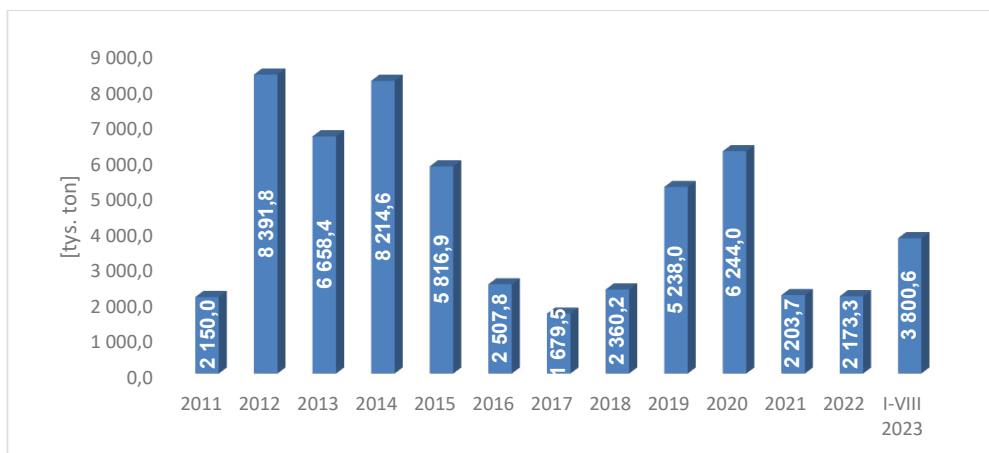
Za 8 miesięcy 2023 r. wydobycie osiągnęło wielkość 30 677 tys. ton, z czego węgiel energetyczny stanowił 74%. Większość węgla trafia na rynek krajowy (w badanym okresie średnio ponad 90%). Po 8 miesiącach 2023 r. eksport stanowił 9,3% poziomu sprzedaży.

Dużą dynamiką zamian cechowały się zapasy węgla kamiennego (rys. 2). Nadpodaż węgla dotyczy węgla energetycznego (miały), którego kluczowym odbiorcą jest energetyka.

Kolejną monitorowaną przez ARP SA wielkością charakteryzującą sektor jest poziom zatrudnienia. Jego zmiany związane są przede wszystkim z zakończeniem wydobycia i przekazywaniem kopalń, w celu przeprowadzenia procesu likwidacji, do Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA. W okresie 2011–2022 z sektora odeszło ponad 42 tys. pracowników (rys. 3).

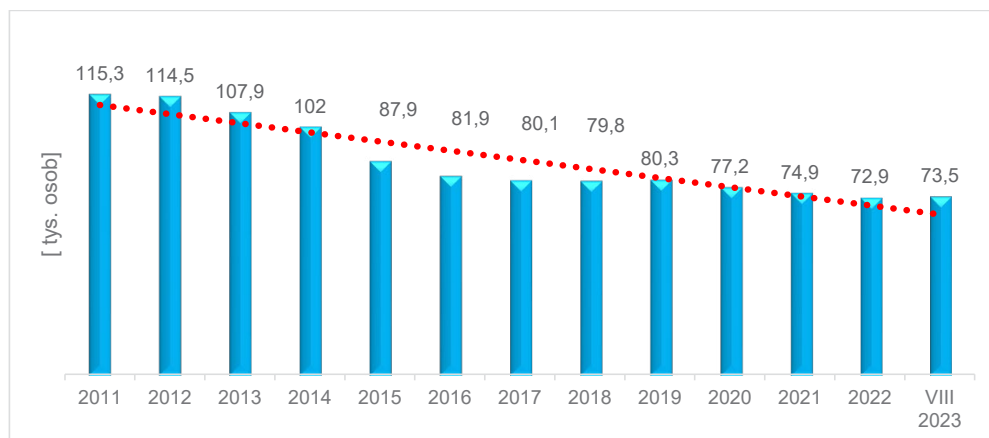
Zaobserwowany wzrost zatrudnienia na koniec sierpnia 2023 r. to pokłosie konieczności czasowego zwiększenia wydobycia w związku z agresją Rosji na Ukrainę.

Wybuch wojny w Ukrainie w lutym 2022 r. oraz nałożone embargo na rosyjski węgiel spowodowały niespotykany dotąd wzrost cen węgla na rynku. Średnie ceny zbytu węgla z polskich kopalń w latach 2011–2022 zaprezentowano w tabeli 1. Wielkości te są monitorowane przez ARP SA na podstawie sprawozdań G-09.1 o obrocie węglem kamiennym.

Rys. 2. Zapasy węgla kamiennego
Źródło: ARP SA O/Katowice

Fig. 2. Hard coal stocks

Rys. 3. Zatrudnienie (stan na koniec okresu)
Źródło: ARP SA O/Katowice

Fig. 3. Employment (data at the end of the period)

Po 8 miesiącach 2023 r. cena węgla koksowego wynosiła 1171,96 zł, a energetycznego 754,99 zł, przy średniej cenie ogółem 870,12 zł.

ARP SA monitoruje także podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe branży. Wynik na sprzedaży w okresie 2013–VIII 2023 podlegał znacznym wahanom (tab. 2) i był pochodną cen węgla i opóźnionym reagowaniem kosztami na zmieniającą się sytuację rynkową.

TABELA 1. Ceny zbytu węgla w latach 2011–2022

TABLE 1. Coal sales prices in years 2011–2022

Rok	Węgiel kamienny ogółem [zł/Mg]	Węgiel energetyczny [zł/Mg]	Węgiel koksowy [zł/Mg]
2011	340,98	272,99	732,83
2012	338,94	291,89	588,89
2013	292,78	262,37	450,08
2014	275,93	250,04	397,94
2015	258,60	235,21	368,08
2016	246,71	215,36	385,75
2017	310,78	239,26	628,02
2018	344,85	272,51	644,89
2019	349,62	284,88	606,02
2020	313,31	280,78	424,70
2021	354,88	278,06	617,59
2022	696,53	466,28	1 455,28

Źródło: ARP SA O/Katowice.

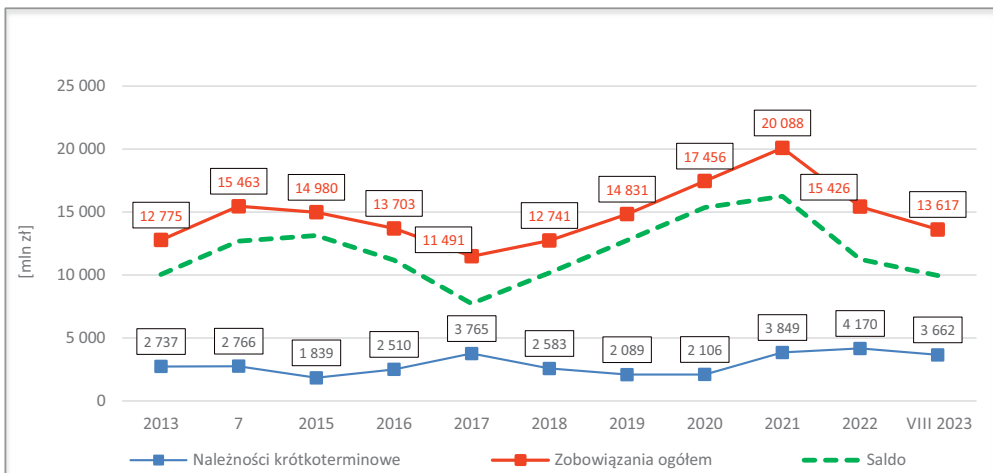
TABELA 2. Przychody, koszty i wynik na sprzedaży

TABLE 2. Revenues, costs and result on sales

Okres	Przychody ze sprzedaży węgla [mln zł]	Koszty sprzedanego węgla [mln zł]	Wynik ze sprzedaży węgla [mln zł]
2013	22 655,1	23 151,8	-496,8
2014	19 366,0	21 545,8	-2 179,8
2015	18 792,8	20 538,9	-1 746,1
2016	17 864,7	18 384,5	-519,8
2017	20 555,9	17 891,7	2 664,2
2018	21 502,3	20 180,3	1 322,0
2019	20 402,7	20 620,0	-217,3
2020	16 586,0	19 921,6	-3 335,5
2021	20 703,4	21 000,5	-297,2
2022	36 507,3	25 090,6	11 416,7
I-VIII 2023	25 120,2	19 229,3	5 890,9

Źródło: ARP SA O/Katowice.

Wysoki dodatni wynik finansowy na koniec 2017 roku wpłynął korzystnie na spadek zobowiązań sektora, które osiągnęły historyczne minimum. Badając zagregowane dane sektorowe na koniec 2022 r. oraz na koniec sierpnia 2023 r. należy wziąć pod uwagę uruchomienie w lutym 2022 r. rządowego systemu wsparcia. Rozwiązaniem tymi objęto jednostki produkcyjne należące do spółek: Polska Grupa Górnicza SA, Tauron Wydobycie SA oraz Węglkokos Kraj SA. Do sierpnia 2023 r. skorzystały z systemu pierwsze 2 podmioty. W 2022 r. przekazano, jednostkom objętym systemem, środki w wysokości 1605,3 mln zł. Kształtowanie się poziomu zobowiązań i należności zaprezentowano na rysunku 4.

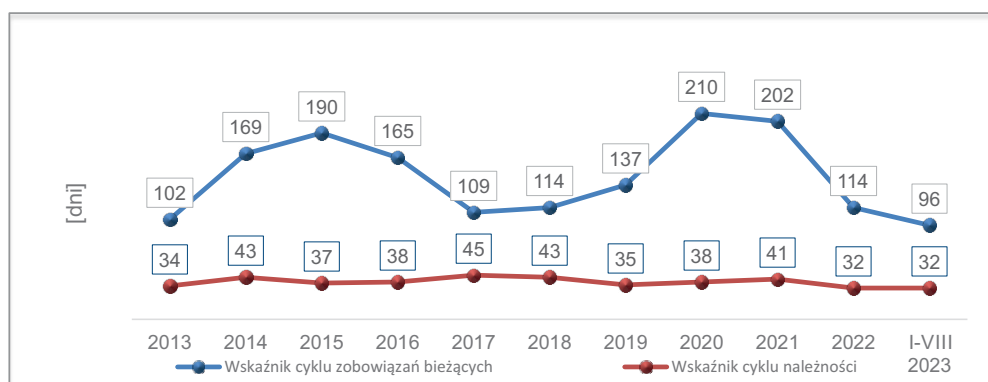

Rys. 4. Zobowiązania i należności sektora gwk
Źródło: Materiały ARP

Fig. 4. Liabilities and receivables of coal mining sector

Sektor gwk cechuje się wysokim wskaźnikiem cyklu zobowiązań. Jego skrócenie w latach 2017–2018 związane było z poprawą sytuacji finansowej spółek. Rosnący cykl w okresie 2019–2020 związany był po części z pandemią COVID-19. Poprawa wskaźnika w 2022 r. i w 2023 r. to efekt wysokich cen węgla i uruchomienia w lutym 2022 r. pomocy państwa – mechanizmu wsparcia publicznego dla sektora (rys. 5).

Analizując obraz sektora warto nadmienić, iż w przypadku podmiotów objętych systemem wsparcia, zgodnie z art. 5a i 5b ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego z dnia 7 września 2007 r., która została znowelizowana w grudniu 2021 r., pozostałe do spłaty zobowiązania pieniężne tych przedsiębiorstw w tytułu m.in. składek na ZUS, „które na mocy umów zawartych przed dniem 31 grudnia 2021 r. i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2021 r. zostały rozłożone na raty lub których termin płatności został odroczone na podstawie art. 29 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (...) oraz art. 15zb ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (...) podlegają umorzeniu z mocy prawa w ca-

Rys. 5. Wskaźniki cyklu regulowania należności i zobowiązań bieżących

Źródło: Materiały ARP

Fig. 5. Days sales outstanding and days payable outstanding

łości wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami upomnienia, w dniu wydania przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej, że to umorzenie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym”. Podobnie umorzeniu mogą podlegać zobowiązania pieniężne beneficjentów systemu z tytułu wsparcia finansowego udzielonego przez Polski Fundusz Rozwoju SA, w ramach rządowego programu udzielania dużym przedsiębiorcom (Dz.U. 2022, poz. 241). Spłatę opisanych wyżej zobowiązań zawieszono do momentu decyzji KE w sprawie notyfikacji polskiego programu dla górnictwa, jednak nie dłużej niż do końca 2023 roku (Dz.U. 2022, poz. 241).

Według stanu na 30 listopada 2023 r. program nie został jeszcze zaakceptowany przez Komisję Europejską.

Katowicki Oddział ARP SA monitoruje także poziom wpłat z tytułu bieżących należnych płatności publicznoprawnych dla poszczególnych spółek wydobywczych. Ich zagregowane wartości przedstawiono w tabeli 3.

Spółki węglowe realizują niemal w 100% należne bieżące płatności publicznoprawne. W latach 2020–2021, w ramach rozwiązań pomocowych Tarczy Antykryzysowej, branża górnicza skorzystała z możliwości ubiegania się o umorzenie i odroczenie terminów płatności zobowiązań publicznoprawnych.

Płatności z pozostałych tytułów obejmują m.in. podatki, opłaty i kary na rzecz gmin, wpłaty wobec budżetu państwa ogółem, opłaty i kary ekologiczne na rzecz Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz wpłaty na PFRON.

Obraz sektora dopełniają dane o imporcie węgla do Polski. W 2011 i 2012 roku Polska była importerem netto, w 2013 r. wolumen importu i eksportu się zrównał. W latach 2015–2016 Polska odzyskała miano eksporterem netto. Od 2017 r. ponownie stała się importerem netto, w kolejnych latach ten tytuł się utrzymywał.

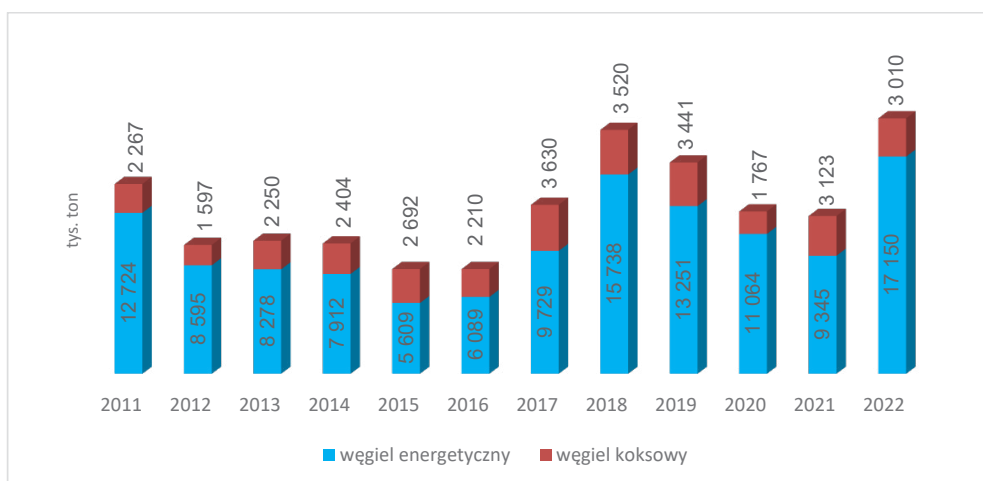
Wybrane kierunki importu i przywozu węgla kamiennego z wyszczególnieniem wielkości i udziału dostaw z poszczególnych państw po 8 miesiącach 2023 r. zaprezentowano na rysunku 7.

TABELA 3. Wpłaty z tytułu bieżących należnych płatności publicznoprawnych [mln zł]

TABLE 3. Payments resulting from current public-legal titles [PLN million]

Okres	Podatek od towarów i usług (VAT)	Składki wobec: ZUS, FP, FGŚP, FEP	Płatności z pozostałych tytułów	Razem
2013	1 955,3	3 579,6	1 541,6	7 076,5
2014	1 523,3	3 366,4	1 443,9	6 333,6
2015	1 652,5	3 067,1	1 357,9	6 077,5
2016	1 379,3	2 634,9	1 220,4	5 234,6
2017	2 035,9	2 711,9	1 438,8	6 186,6
2018	1 710,6	2 963,8	1 262,6	5 937,0
2019	1 532,1	3 191,6	1 847,3	6 571,0
2020	1 110,1	2 042,0	1 219,3	4 372,1
2021	1 624,3	2 658,5	1 337,7	5 620,5
2022	3 428,3	3 853,2	1 632,9	8 914,4
I-VIII 2023 r.	2 085,2	3 064,2	3 567,7	8 717,2

Źródło: Materiały ARP.

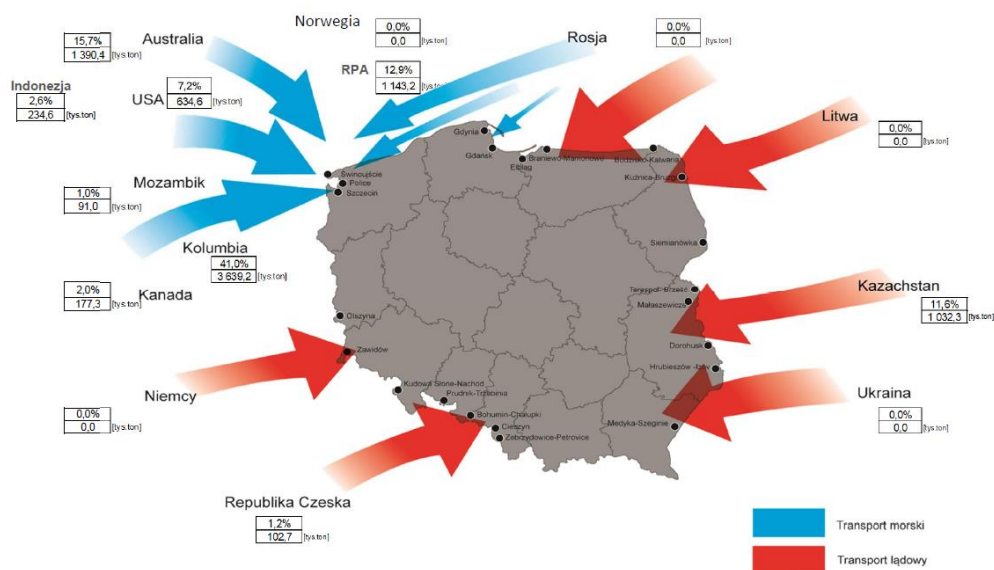

Rys. 6. Wolumen importu węgla kamiennego do Polski

Źródło: Materiały ARP

Fig. 6. Volume of hard coal import to Poland

Import oraz zakup wewnątrzunijny węgla kamiennego na teren Polski po 8 miesiącach 2023 r. wyniósł 13 899,6 tys. ton – w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 r., import ten był wyższy o 46,9%.

Rys. 7. Kierunki importu i przywozu węgla kamiennego

Źródło: materiał ARP SA O/Katowice

Fig. 7. Directions of import of hard coal

Podsumowanie

- ➔ Od lat wydobycie węgla kamiennego sukcesywnie spada, po 8 miesiącach 2023 r. wydobycie wyniosło 30,7 mln ton (o 14,1% mniej r/r).
- ➔ Głównym kierunkiem sprzedaży węgla kamiennego jest rynek krajowy.
- ➔ Poziom zapasów na koniec sierpnia 2023 r. był wysoki wynosił 3800,6 tys. ton.
- ➔ Po 8 miesiącach 2023 r. średnia cena ogółem była wyższa o 29,1% r/r.
- ➔ W okresie 2011–2022 z sektora odeszło ponad 42 tys. pracowników. Po 8 miesiącach 2023 r. zatrudnienie zwiększyło się o ponad 500 osób w porównaniu do stanu na koniec 2022 r.
- ➔ W 2022 r. znacznie poprawiły się wyniki finansowe górnictwa węgla kamiennego na co głównie miały wpływ wyższe ceny węgla. W okresie 8 miesięcy 2023 r. tendencja utrzymuje się.
- ➔ Według danych za 8 miesięcy spółki węglowe realizują niemal w 100% należne bieżące płatności publicznoprawne.
- ➔ W lutym 2022 r. uruchomiono system wsparcia dla sektora górnictwa węgla kamiennego. Systemem pomocy objęto jednostki produkcyjne należące do spółek: Polska Grupa Górnicza SA, Tauron Wydobycie SA oraz Węglokoks Kraj SA.
- ➔ Import oraz zakup wewnętrzny węgla kamiennego na teren Polski po 8 miesiącach 2023 r. wyniósł 13 899,6 tys. ton – w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 r., import ten był wyższy o 46,9%.

Literatura

Dz.U. 2022, poz. 241 – ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Sektor górnictwa węgla kamiennego po 8 miesiącach 2023 roku

Słowa kluczowe: wyniki finansowe sektora, monitoring górnictwa, węgiel kamienny

Streszczenie: Katowicki Oddział Agencji Rozwoju Przemysłu SA od dwudziestu lat prowadzi monitoring sektora górnictwa węgla kamiennego. Prowadzony jest on na podstawie art. 25 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w oparciu o zawierane rokrocznie umowy z ministrem właściwym ds. gospodarki złożami kopalin. Równolegle Oddział prowadzi badania statystyczne górnictwa węgla kamiennego i brunatnego, których wynik prezentowany jest na portalu polskirynekwegla.pl.

W pracy zaprezentowano podstawowe wielkości charakteryzujące sektor górnictwa węgla kamiennego w latach 2011–2022 oraz za 8 miesięcy 2023 roku. W szczególności przedstawiono wydobycie węgla kamiennego, jego sprzedaż, zgromadzone zapasy, ceny zbytu węgla, strukturę zatrudnienia, podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe branży węgla kamiennego oraz bilans handlowy węgla kamiennego uwzględniający import tego surowca.

Hard coal mining sector after 8 months of 2023

Keywords: mining financial performance, mining monitoring, hard coal

Abstract: The Katowice Branch of the Polish Industrial Development Agency (Agencja Rozwoju Przemysłu SA) has been monitoring the coal mining sector for twenty years. It is conducted on the basis of Article 25 of the Act of 7 September 2007 on the functioning of the hard coal mining sector, based on agreements concluded annually with the Polish minister responsible for management of mineral deposits. In parallel, the Branch conducts statistical research into hard coal and lignite mining, the results of which are presented on the polskirynekwegla.pl portal.

The paper presents basic figures characterising the hard coal mining sector for the years 2011–2022 and for 8 months of 2023. In particular, it presents hard coal output, its sales by market, accumulated stocks, coal sales prices, the employment situation, the basic economic and financial figures of the hard coal industry and the hard coal trade balance including imports of this raw material.